

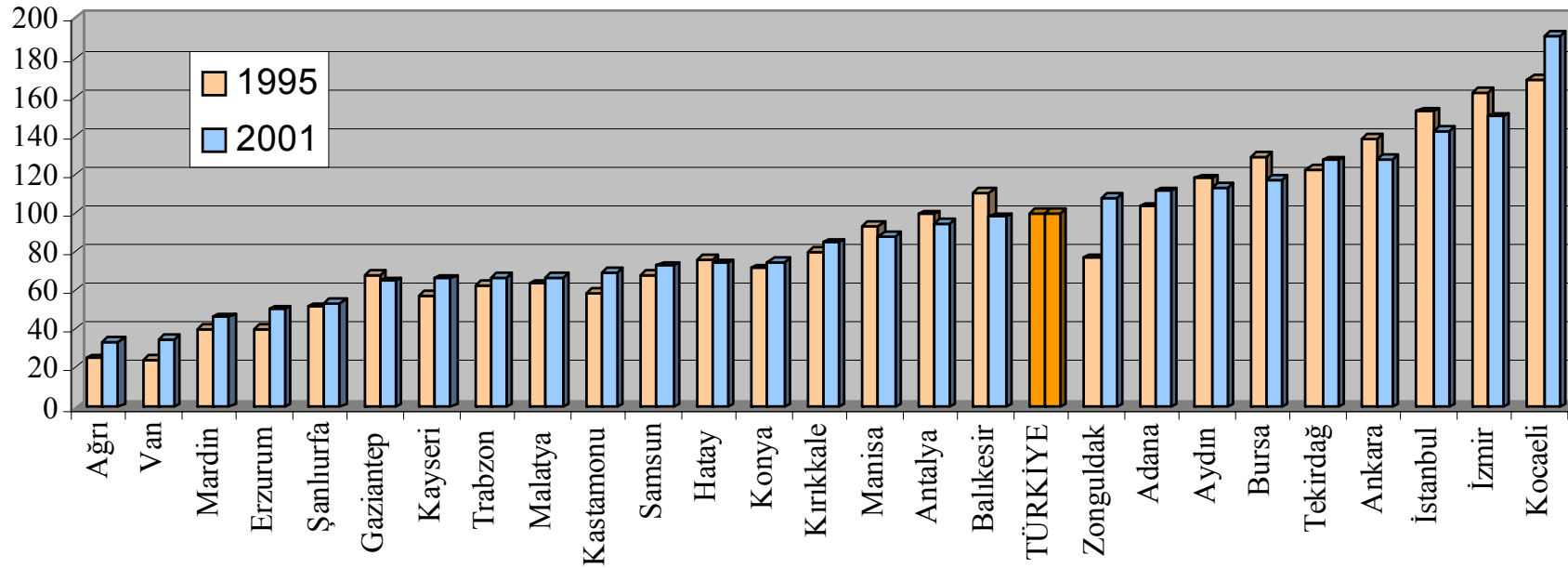
economicpolicyresearchinstitute
ekonomipolitikalarıaraştırmaenstitüsü

Türkiye'de Bölgesel Kalkınma

Emin Dedeoğlu
7 Aralık 2006, Konya

Türkiye'de Bölgeler Arası Eşitsizlikler

Düzyer 2 Bölgelerine Göre Kişi Başı GSYİH Endeks Değerleri (Türkiye=100)

- Kişi Başı GSYİH 2001 Türkiye Ortalaması: 2.146 \$
- Kocaeli Düzyer 2 Bölgesi 2001 Yılı Kişi Başı Ortalama GSYİH: 3.419 \$
- Ağrı Düzyer 2 Bölgesi 2001 Yılı Kişi Başı Ortalama GSYİH: 788 \$

Türkiye'de Bölgesel Kalkınma

- **Bölgesel Kalkınma Planları:**
 - Zonguldak, Bartın, Karabük Projesi
 - Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi
 - Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Projesi
 - Doğu Anadolu Projesi
 - **Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (1989)**
- **İstatistikî Bölge Birimleri (2002)**
 - Düzey 1: 12,
 - Düzey 2: 26,
 - Düzey 3: 81 (il)
- **Kalkınma Ajansları Kanunu (Şubat 2006)**
- **Yerel - Bölgesel Kalkınma İnisiyatifleri**

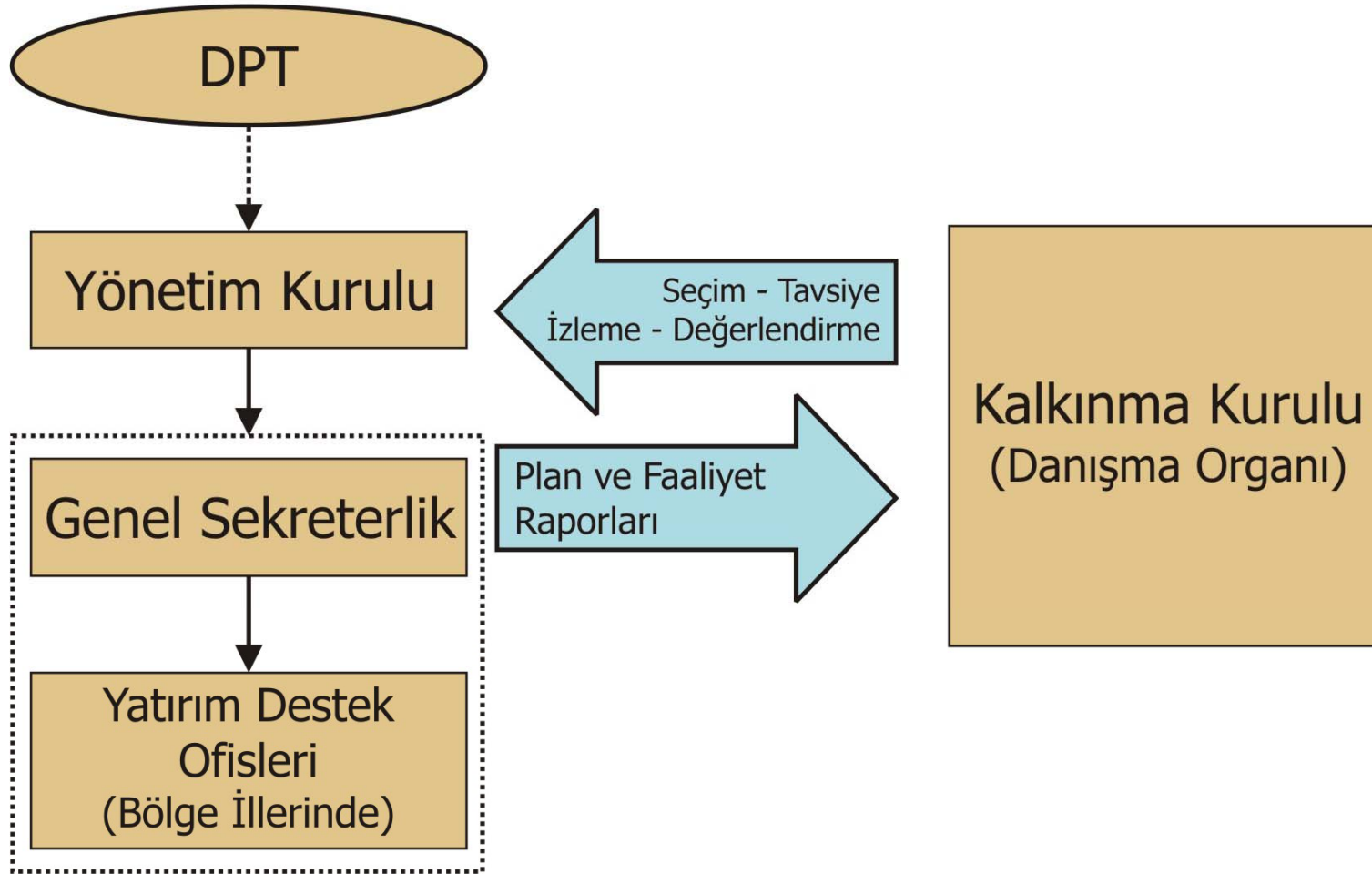
Yerel - Bölgesel Kalkınma İnisiyatifleri

- Yerel aktörlerin inisiyatifiyle kurulanlar
 - EGEV,
 - MEKİK,
 - SABEK,
 - BAGEV
- Bölgesel Kalkınma Odaklı Projeler
 - Doğu Anadolu Kalkınma Programı,
 - GAP - GİDEM
- AB Destekli Programlar kapsamında kurulanlar
 - YHKB - Yeşilırmak Havzası Kalkınma Birliği,
 - OKAB - Orta Karadeniz Kalkınma Birliği,

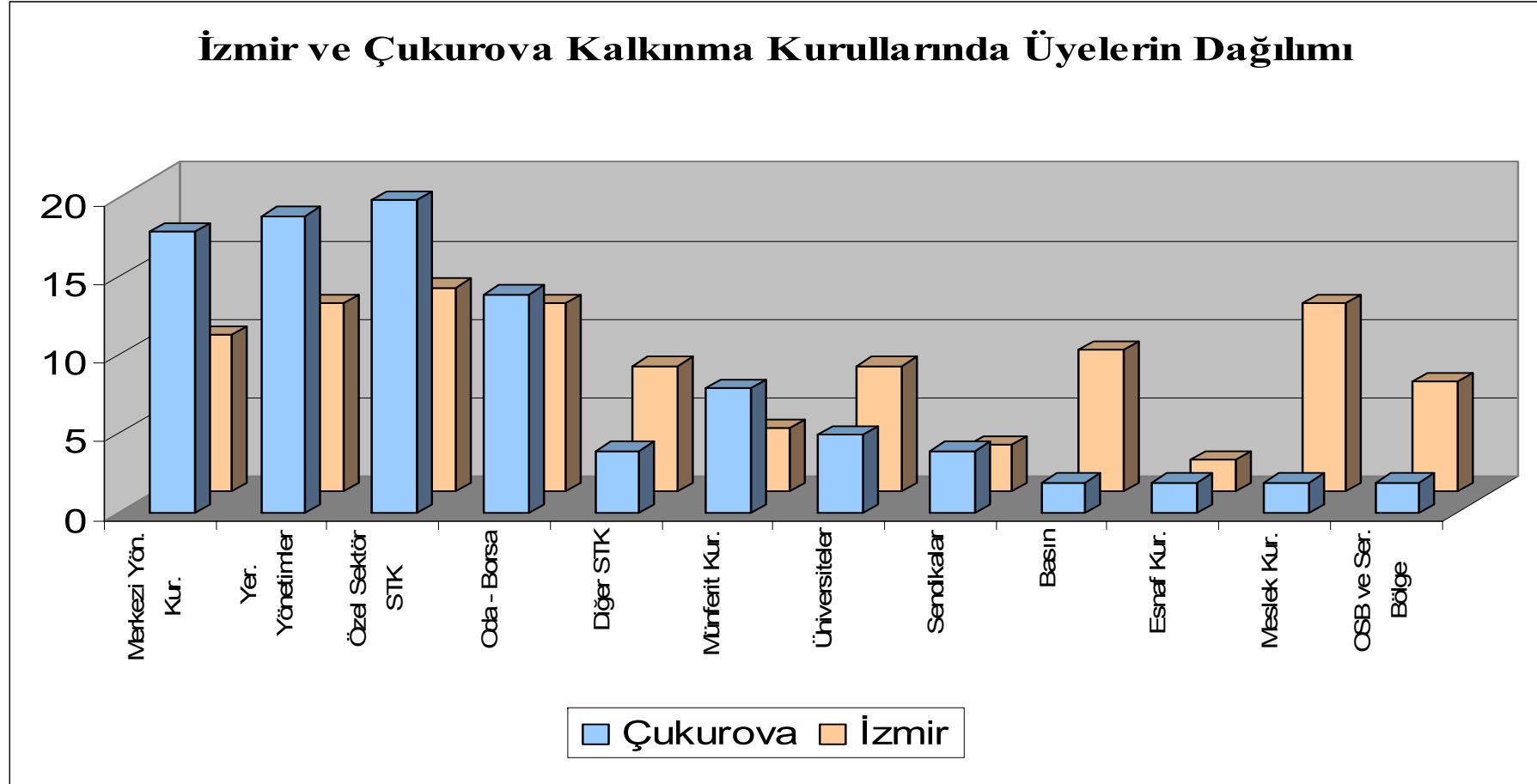
AB Destekli Bölgesel Kalkınma Programları

- Doğu Anadolu Kalkınma Programı-DAKP
 - ➔ Bitlis, Hakkari, Muş, Van
- GAP Bölgesel Kalkınma Programı
 - ➔ Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak
- TR82, TR83 ve TRA1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı
 - ➔ Amasya, Bayburt, Çankırı, Çorum, Erzincan, Erzurum, Kastamonu, Samsun, Sinop, Tokat
- TRB1, TRA2, TR72 ve TR52 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı
 - ➔ Ağrı, Ardahan, Bingöl, Elazığ, Iğdır, Karaman, Kars, Kayseri, **Konya**, Malatya, Sivas, Tunceli, Yozgat
- TR90 Düzey 2 Bölgesi Kalkınma Programı-DOKA
 - ➔ Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon
- Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı
 - ➔ Edirne ve Kırklareli
- **Toplam 278,5 Milyon € (AB katkısı: %85, Ulusal katkı: %15)**

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Yapısı

Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Yapısı

■ İzmir:

- Kamu Kurum ve Kuruluşları : 30 kişi
- Özel Kesim ve STK'lar : 70 kişi

■ Çukurova:

- Kamu Kurum ve Kuruluşları : 40 kişi
- Özel Kesim ve STK'lar : 60 kişi

Ajansların Kaynakları

- Genel bütçe vergi gelirlerinin binde beşi,
- İl özel idare gelirlerinin yüzde biri,
- Belediye gelirlerinin yüzde biri,
- Sanayi ve ticaret odalarının gelirlerinin yüzde biri,
- Avrupa Birliği fonlarından sağlanacak kaynaklar,
- Bağış ve yardımlar,
- Bir önceki yıldan devreden gelirler.

Aktarılabacak kamu kaynakları*

(2004 yılı tahmini, Milyon YTL)

Kaynak	Katkı Oranı (%)	Bütçe Gelirleri	Aktarılabacak Kaynak	Toplam İçinde Pay (%)
Genel Bütçe Vergi Gelirleri	0,5	90.093	450	73
İl Özel İdareleri	1	3.551	36	6
Belediyeler	1	12.786	128	21
26 AJANS İÇİN TOPLAM			614	100
Her Bir Ajansa Ortalama			23,6	-

*: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bütçesinden aktarılabacak kaynaklar ile AB Fonları hariç. Kaynak: DPT

Uygulama ???

- Önceliklerin belirlenmesi süreci
 - Merkez/Yerel/Sivil
 - Kamu/Özel/Siyasi
 - İl önceliği
 - Planlar silsilesi
- Uygulamada yaptırım/otorite eksikliği
 - Yetersiz bütçe
 - Kamu harcama sisteminin neresinde?
 - Katılım ve şeffaflık
 - Belirsiz statü → Kamu veya özel hukuk tüzel kişiliği

TEŞEKKÜRLER

www.tepav.org.tr